

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการ การเปิดรับ และการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนผู้พิการทางสายตาในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อแยกแยะกลุ่มประชากรที่ใช้และไม่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมข้อมูลโดยที่ผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์นำเสนอรายงานการวิจัยในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

แหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ นักเรียนผู้พิการทางสายตาที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่โรงเรียนจัดให้มีสื่ออินเทอร์เน็ตไว้ให้บริการในที่นี่จะศึกษาเฉพาะผู้พิการทางสายตาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด จำนวน 120 คน แบ่งตามระดับชั้น และโรงเรียน ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1

แสดงประชากรที่ใช้ในการศึกษา

โรงเรียน	จำนวน (คน)								รวม (คน)
	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	
โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ	23	28	-	-	-	-	-	-	51
โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	-	-	3	8	3	4	4	2	24
โรงเรียนศรีอยุธยา	-	-	4	5	4	2	1	2	17
โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริยาราม	-	-	2	2	3	-	1	1	9
โรงเรียนเซนต์คาเบรียล	-	-	1	-	3	1	1	2	8
โรงเรียนโพธิ์นิมิตรวิทยาลัย	-	-	3	-	-	-	-	-	3

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวน (คน)								รวม (คน)
	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	
โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	-	-	-	3	-	-	1	1	6
โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์	-	-	-	-	-	2	-	-	2
รวม (คน)	23	28	13	18	13	9	8	8	120

วิธีการเก็บข้อมูล

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากประชากรที่ศึกษาในพื้นที่โรงเรียนสอนคนตาบอดในเขตกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนที่เปิดรับนักเรียนผู้พิการทางสายตาให้เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนได้ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยจะศึกษาเฉพาะผู้พิการทางสายตาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการสาธารณสุขและสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีนักเรียนผู้พิการทางสายตาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ

สำหรับกระบวนการเก็บข้อมูลนั้น หลังจากที่ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และกรอกข้อมูลให้กลุ่มประชากรทั้งหมดแล้ว เมื่อพบนักเรียนที่มีพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและมีแนวคิดที่น่าสนใจ ผู้ศึกษาจะคัดเลือกเพื่อบริการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มละ 5 คน พร้อมทั้งบันทึกข้อความระหว่างการสัมภาษณ์ โดยเครื่องบันทึกเสียง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาจะรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่ได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตของผู้พิการทางสายตา เพื่อศึกษาถึงความต้องการ การเปิดรับ และการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนผู้พิการทางสายตา ประกอบ จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ และนำเสนอ

เครื่องมือในการสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจนี้มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจำนวน 120 คน และแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งจะเก็บข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้และไม่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตจำนวน กลุ่มละ 5 คน โดยผู้ศึกษาได้นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อให้สามารถวัดประเด็นที่ต้องการวัดได้จริง ตลอดจนเพื่อให้แบบสัมภาษณ์และแนวคำถามดังกล่าวมีความถูกต้อง และสามารถเก็บข้อมูลกลับมาได้ครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากนั้นผู้ศึกษาทำการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของภาษา ประเด็นคำถาม และการเรียงลำดับให้เหมาะสม ได้แก่

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียน ลักษณะการอยู่อาศัย ลักษณะพิการทางสายตา

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต วัตถุประสงค์ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต สถานที่ที่ใช้อินเทอร์เน็ต อุปสรรค และปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงหรือการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับประเภทและแหล่งข้อมูลที่ใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามเจาะลึกเรื่องความสัมพันธ์ของความต้องการ การเปิดรับ การใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต และการพัฒนาด้านการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเว็บไซต์ที่ต้องการใช้ประโยชน์

การวัดค่าตัวแปร และเกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา

4. ผลการศึกษาโดยเฉลี่ย
 - 0-0.99
 - 1.00-1.99
 - 2.00-2.99
 - 3.00-3.99
 - 4.00
5. ลักษณะการอยู่อาศัย
 - อยู่ร่วมกับคนปกติ
 - อยู่ร่วมกับผู้พิการทางสายตาด้วยกัน
 - อยู่คนเดียวลำพัง
6. ลักษณะการพิการทางสายตา
 - ตาบอดสนิท
 - สายตาเลือนราง

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต วัตถุประสงค์ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต สถานที่ที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต และปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงหรือการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

7. ระยะเวลาในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์
 - ไม่ใช้เลย
 - ใช้สัปดาห์ละ 1-2 วัน
 - ใช้สัปดาห์ละ 3-4 วัน
 - ใช้สัปดาห์ละ 5-6 วัน
 - ใช้ทุกวัน
8. ระยะเวลาในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัน
 - ต่ำกว่า 1 ชั่วโมง
 - ประมาณ 1-3 ชั่วโมง
 - ประมาณ 4-6 ชั่วโมง
 - มากกว่า 6 ชั่วโมง
9. ช่วงเวลาที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

- 6.01-8.00 น.
 - 8.01-10.00 น.
 - 10.01-12.00 น.
 - 12.01-14.00 น.
 - 14.01-16.00 น.
 - 16.01-18.00 น.
 - 18.01-20.00 น.
 - 20.01-22.00 น.
 - 22.01-24.00 น.
 - 0.01-6.00 น.
10. ประเภทของวันที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
- วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์)
 - วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์)
11. การมีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง
- มี
 - ไม่มี
12. ประเภทคอมพิวเตอร์ที่มี
- เครื่อง PC Desktop
 - Notebook
13. สถานที่ที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
- โรงเรียน
 - บ้าน/ ที่พัก
 - ร้านอินเทอร์เน็ต
 - อื่น ๆ
14. จุดประสงค์ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
15. ประเภทของข้อมูลที่ค้นคว้าทางสื่ออินเทอร์เน็ต
- ด้านวิชาการ
 - อื่น ๆ
16. สิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
- ไม่มีโปรแกรมสังเคราะห์เสียงภาษาไทย เช่น ตาทิพย์

- ไม่ค่อยมีเว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์ต่อคนตาบอด
- ขาดแคลนอุปกรณ์รองรับ (ชุดคอมพิวเตอร์และการเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต)
- ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง (ค่าชั่วโมงอินเทอร์เน็ต)
- เว็บไซต์มีรูปภาพและไม่ได้จัดทำตามมาตรฐาน ทำให้โปรแกรมอ่านจอภาพอ่านไม่ได้
- ขาดทักษะภาษาอังกฤษ
- ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต/ ใช้ไม่ค่อยเป็น
- อื่น ๆ

ส่วนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต

- ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน
- ทำให้ใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์
- มีหัวข้อสนทนากับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน
- ทำให้ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง
- ช่วยให้ได้ใช้เวลากับคนรอบข้างและครอบครัวมากขึ้นขณะใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
- เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความสามารถ ที่จะนำไปใช้ในการเรียน
- ช่วยให้มีความรู้รอบตัวมากขึ้น
- สามารถนำความรู้มาสนับสนุนความคิดของตัวเองที่มีอยู่
- ทำให้สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรบกวนคนรอบข้าง
- ทำให้ทำการบ้านและรายงานได้สะดวกขึ้น
- ทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้และข้อมูลข่าวสารมากขึ้น
- ทำให้มีแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือและการเรียนตามปกติ
- เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ส่งเสริมให้เข้าใจวิชาเรียนมากขึ้น
- ได้รับข้อมูลแตกต่างจากสื่อการศึกษาอื่น ๆ
- ได้รับข้อมูลข่าวสารทันเหตุการณ์

ระดับคะแนน

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน

ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ในการวัดค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต มีเกณฑ์การวัดดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 คะแนน มีค่าน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 คะแนน มีค่าน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 คะแนน มีค่าน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 คะแนน มีค่าน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 คะแนน มีค่าน้ำหนักความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับประเภทและแหล่งข้อมูลที่ใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต โดยจัดอันดับเว็บไซต์ (website) 5 อันดับที่ใช้ประโยชน์สูงสุด

แบบสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามเจาะลึกเรื่องความสัมพันธ์ของความต้องการ การเปิดรับ การใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต และการพัฒนาด้านการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเว็บไซต์ที่ต้องการใช้ประโยชน์

- เหตุผลที่ใช้/ไม่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
- ความคิดเห็นต่อสื่ออินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อความเข้าใจในวิชาที่ศึกษา
- ความคิดเห็นต่อความสะดวกในการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ในปัจจุบันเพื่อพัฒนาการศึกษา
- ความคิดเห็นต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในฐานะทางออกในการลดช่องว่างในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาด้านการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาจะใช้เครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึกในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้รายละเอียดครบตามที่ต้องการ และเนื่องจากผู้พิการทางสายตาไม่สามารถทำแบบสอบถามเองได้ ผู้ศึกษาจะใช้การอ่านคำถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังและเลือกคำตอบในแบบสอบถามแทน สำหรับวิธีการอื่น ๆ จะใช้การจดบันทึก และใช้การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารอื่น ๆ ประกอบการวิจัย อันได้แก่นโยบาย กฎกระทรวง พระราชบัญญัติ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เอกสารจากราชการ

เอกสารที่ได้จากบทความ ข่าวในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ทั่วไป และบล็อกของผู้พิการทางสายตาเพื่อดูกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่มีจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ประชากรมา ประกอบกับแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นกรอบ เพื่อช่วยให้การวิเคราะห์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งโดยการพิจารณาตามความเหมาะสมของลักษณะข้อมูล ได้ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรและการเปิดรับสื่อของประชากรนักเรียน ผู้พิการทางสายตาที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา จากค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จะทำการถอดคำสนทนาจากเทป บันทึกเสียงที่บันทึกไว้ในระหว่างการสัมภาษณ์ทุกครั้ง จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตีความในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

การนำเสนอข้อมูล

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการศึกษาตามแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาใช้การนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive) โดยใช้ข้อมูลประชากรเป็นตัวบ่งชี้ โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ส่วนการแสดงผลการสำรวจในแต่ละตอนนั้นจะแสดงผลเป็นข้อย่อย ๆ ตามความเหมาะสมของกลุ่มข้อมูล เพื่อให้การแสดงผลการวิจัยมีความละเอียดชัดเจน และง่ายต่อการศึกษาของผู้ที่สนใจ